

El poder groc, en alça

Els Jocs de Pequín s'utilitzaran com un rutilant escenari on certificar l'ascens de la Xina

MATEO MADRIDEJOS*

EL PERIÓDICO, 31.12.07-1.01.08

Segons el consens historiogràfic, el XIX va ser el segle de la Gran Bretanya, l'era victoriana i l'apogeu de l'imperialisme, de la mateixa manera que el XX va ser el segle dels Estats Units, la primera potència econòmica, tecnològica i militar, un poder que va esdevenir universalment hegemònic després de l'ocàs del comunisme i la desintegració de l'URSS. Molts àugurs coincideixen a pronosticar que el XXI serà el segle de l'Àsia i que els Jocs Olímpics de Pequín del 2008 s'utilitzaran com un rutilant escenari per a l'exhibició del poder groc, tota una fita en l'ascens de la Xina.

Malgrat les eleccions presidencials que se celebraran a Rússia (març) i els Estats Units (novembre), molts factors influents en la marxa del planeta dependran en gran mesura del país més poblat, convertit ja en primera potència comercial i contaminant, substituït del Japó en la compra de deute nord-americà. Petrochina va desbancar les petroleres texanes com la primera empresa mundial per capitalització borsària i els fons asiàtics (Xina, Singapur, Taiwan, Abu Dhabi) van socórrer els bancs atacats per la crisi de les hipoteques. Una situació humiliant que va inspirar a The Wall Street Journal l'amarga i òbvia observació que "el capitalisme no és perfecte".

EL 2008, l'any de la rata, segons l'horòscop xinès, la Xina serà seguida pel Japó, que no acaba de superar la seva atonia econòmica, així com per l'Índia i altres dragons asiàtics en la frenètica carrera desenvolupista i en el subministrament de l'oxigen necessari per evitar l'asfíxia del sistema globalitzat, a risc d'encarir encara més els preus del petroli i de les matèries primeres que incideixen sobre l'escàs dinamisme d'Europa, fins al punt de ressuscitar el fantasma de l'estagflació (estancament i inflació).

L'emergència de la Xina com a superpotència tindrà implicacions sense precedents sobre l'economia, la seguretat i la diplomàcia, com ja es dedueix del creixent activisme de Pequín en els assumptes asiàtics o africans (Corea del Nord, Birmània, Vietnam, Darfur), de l'actitud inflexible respecte a Taiwan, on als seus estrets carrers sempre pot saltar l'espurna, i de l'aliança expressa amb Moscou per oposar-se coordinadament a la supremacia nord-americana. Els temps en què Deng Xiaoping aconsellava "un perfil baix" per eludir la confrontació han passat a la història.

La incertesa global s'alimenta del caràcter oligàrquic i dictatorial del règim xinès, que descansa sobre l'anquilosada estructura del partit comunista (PCX), tot i que rejuenit en el congrés d'aquest octubre, reducte de la repressió oprobiosa i de la galopant corrupció que es deriva de la bona marxa dels negocis. Els Jocs seran una oportunitat perquè els dissidents escenifiquin la seva protesta i confirmin la seva soledat en la defensa dels drets humans.

Després de les eleccions, Vladímir Putin passarà de president a primer ministre sense solució de continuïtat, a les teòriques ordres de Dimitri

Medvedev, en una insòlita transició. Amb reputació de liberal en economia, Medvedev era l'únic dels aspirants a la butaca del Kremlin que no pertanyia al cercle her- mètic que integren els homes de l'ex-KGB. I ja se sap que a Rússia "el poder real pertany únicament a la persona que controla el sistema de seguretat", segons l'anàlisi de la Rossiyskaya Gazeta moscovita.

Putin va conduir el seu país des d'una agònica anarquia fins a una estabilitat envejable i un progrés indiscutible, de manera que resorgeix amb força en l'escena mundial com a actor inqüestionable, hiperpotència gasista i petrolera, amb una diatriba antioccidental i una influència que recorren els països del que va ser imperi soviètic. Tal com va al·legar la revista Time al proclamar Putin home de l'any 2007, és evident que aquest va elegir "l'ordre abans que la llibertat", en una espècie de retorn al model xinès de despotisme desenvolupista, però no és menys cert que Rússia està en el centre de les inquietuds europees.

LA CAMPANYA electoral als Estats Units es desenvolupa sota la impressió que l'era conservadora està electoralment exhausta. Els demòcrates, que disposen de majoria al Congrés, podrien tornar a la Casa Blanca en les pròximes eleccions de novembre. Els aspirants demòcrates Hillary Clinton i Barack Obama hauran de superar els obstacles de la feminitat o del mestissatge davant d'alguna de les mediocritats republicanes que connecten amb una societat cada dia més piadosa. Obama té més idees, algunes d'escassa correcció política, però només Clinton disposa de l'experiència i els suports necessaris per aplicar les menys agosarades.

La retirada de l'Iraq no és per demà, ni els canvis sonaran tan estridents com suggereixen els debats electorals. La diplomàcia dels EUA està abocada a patir un viratge rellevant, corol.lari de la situació multipolar de poder i influència que pugna per arribar a l'escenari públic, però no abandonarà la temptació unilateral. Malgrat la inclinació americana de líders com Sarkozy i Merkel, "l'Atlàntic s'eixamplarà una mica", segons el diagnòstic de Richard Haas, seqüela de les divergències socials, la discrepància religiosa i el declivi europeu. Amenaçada pel terrorisme islàmic, sospirant per la pau perpètua d'un nou cosmopolitisme, Europa s'haurà d'acontentar amb ratificar el tractat de Lisboa, insípid succedani dels somnis europeistes.

*Periodista i historiador.